

Enita
PRESS

MOJA NOVÁ JAR

Marika Budayová

MOJA NOVÁ JAR

ISBN 978-80-89452-34-7

MOJA NOVÁ JAR

Marika Budayová

Bratislava september 2011

Copyright © Marika Budayová 2011

*Ženy sa musia naučiť jednu vec
– moc ti nikto nedá.
Jednoducho si ju vezmi.*

ROSEANNE BARR

Kapitola 1

„Vítam vás v zimnom semestri,“ začala som prednášať pred kôpkou hlučných študentov. „Učivo je náročné. Máme čo robiť, aby sme všetko prebrali. Prosím, dávajte pozor.“

Študenti zabručali na dôkaz nevôle.

Nedala som sa rušiť a prednášala som ďalej. „Preberieme všetky druhy anorganických zlúčenín...“

Po hodine som cítila, ako sa mi lepí tričko na chrbát. Kreslila som na tabuľu vzorce a príklady. Sem-tam som sa otočila na študentov. Niektorí si, na moje veľké počudovanie, pozorne zapisovali moje slová. Pokračovala som v zúrivom tempe ďalej. *Preboha, nech je už koniec. Tretia prednáška by zabila aj vola.* Nevieam, prečo si študáci myslia, že stráviť celý deň v škole je vyčerpávajúce len pre nich...

„Všetko v poriadku?“ spýtala sa Sysa, keď som sa potom zjavila na prahu našej malej kancelárie.

„Tí piataci ma zabijú,“ sťažka som klesla na stoličku, „nezaujmem ich, ani keby som prednášala nahá.“

Janka sa zasmiala. Veselo. Asi si to predstavila.

„Nechápem, už to majú za pár..“ vzdychla som.

„Veď práve preto sú takí,“ usmiala sa Sysa a postavila pred mňa šálku s kávou.

Prerušilo nás ľahké klopnutie na dvere a pred nami stál šéf. Mal veľmi nepríjemný zvyk. Pri rozhovore nikdy nepozeral do očí a do tváre, ale intenzívne skúmal vzorky na podlahe.

„Tak, kolegyně, ako vám to dnes išlo?“ adresoval nám všetkým otázku. Mne sa zdalo, že to hovorí skôr pelargónii, ktorá stála na skrinke.

„Dobre, pán profesor,“ odpovedala pohotovo Sysa. „S Jankou sme odcvičili tretiakov a štvrtákov. Alica odprednášala prvákom, druhákom a piatakom.“

S Jankou sme súhlasne prikývli.

„Keď to tak dobre zvládáte, zapojíte sa do projektu, na ktorom pracujú Pavol a Marek. Je na tom veľa roboty. Do konca roka ho treba odovzdať,“ povedal profesor papradi, ktorá stála v neďalekom kúte.

„Samozrejme,“ prikývli sme všetky tri.

Profesor nám načrtol, ako si predstavuje našu spoluprácu. Rozdal nám úlohy, preštudoval vlnovky na koberci a odišiel.

Dvere sa zavreli a vzápätí sa otvorili. Stáli v nich Paľo a Marek.

Prvá sa ozvala Janka. „Bol tu profesor. Hovoril, že s vami máme robiť na projekte. Ako ste s tým ďaleko?“

Chlapci na nás vybalili kopu informácií o využití fullerénov, po ľudsky povedané o využití najčistejšej formy uhlíka. Najmä Marek bol do toho riadne zažratý. Vášnivo vykladal a gestikuloval. Janka so zaujatím počúvala. My so Sysou sme potajomky kontrolovali hodinky. Keď padla tretia, súčasne sme sa zdvihli a začali sa chystať na odchod. Janka, Paľo a Marek pokračovali v diskusii.

„Ideme. Aj vy by ste mali, už sa vám parí z kečiek,“ povedala som pri dverách. Sysa ma len potiahla za rukáv. „Nechaj ich, pánov výskumníkov.“

„Tak zajtra. A nezabudnite ísť domov,“ zasmiala som sa.

Ponáhľala som sa na električku. Ako vždy o tomto čase. Teplý septembrový vetrík mi hádzal pod nohy listy a strapatil vlasy. *Musím vybrať Terezku zo škôlky. Nakúpiť. Urobiť večeru. A ešte si musím spraviť prípravu na zajtrajšie cviko z organiky.* Nastúpila som do električky. *Bodaj by toto slnko vydržalo aspoň do októbra.* Na sídlisku som vystúpila a ponáhľala som sa do škôlky za Terezkou. Vošla som dnu, vdýchla vôňu chleba a mlieka a vybehla po schodoch. Pri dverách Terezkinej triedy som zastala a hľadala plavú hlavičku s dvoma vrkôčikmi.

„Terezka, Terezka,“ zakričala som.

Terezka zdvihla hlávku od knižky a očká sa jej rozsvietili. „Mamka. Už idem.“

Pozdravila sa učiteľke a už som ju mala v náručí.

„Mami, kde si bola tak dlho?“ vyčítavo na mňa pozrela.

„Ale, anjelik, veď stále tak chodím,“ objímala som ju. „Vôbec som nebola dlho. Poď, pôjdeme do obchodu nakúpiť dobroty. Spolu niečo uvaríme a potom sa pohráme.“

Obchodný dom bol len na skok. Terezku som posadila na vozík a sama som sa začala predierať davom kupujúcich. Keď som mala všetko, postavila som sa do dlhého radu pred pokladnicou. *Dúfam, že mám naozaj všetko. Bože, zabudla som pivo.* Vrátila som sa po tri plechovky piva a položila som ich do vozíka. Zaplatila som a naložila nákup do tašiek. Pustili sme sa smerom domov. Z jednej strany som mala tašky a z druhej Terezku. Neúnavne džavotala o kamarátach a o pani učiteľke. Domov to bolo peši asi pätnásť minút, no ja som mala pocit, že mi už ruka odpadne. Bola som zmorená z celého dňa. Terezkinu švitorenú som počúvala len na pol ucha. Keď sme konečne došli domov, unavene som sa oprela o komodu, tašky som šmarila do kúta.

„Mamka, čo ti je?“ privinula sa ku mne Terezka.

„Nič, anjelik. Len som trochu unavená,“ pritiahla som si ju k sebe. „Choď si umyť rúčky a preleč sa do tepláčikov. Hneď som pri tebe.“

Terezka poslušne odcupkala do kúpeľne. *Aké je to dieťaťko poslušné a chápané.* Odlepila som sa od komody. *Musím sa pozbierať.* Vyzliekla som si kabátik a schy-

tila tašky. Zamierila som do kuchyne. V dreze som si opláchla ruky a tvár. *Tí piatáci mi dali riadne zabrať.*

„Mami, už mám tepláčky. A umyla som si aj rúčky. Ovoňaj,“ pribehla ku mne Terezka a natŕčala rúčky.

Sklonila som sa k nej. „Ukáž. Naozaj. Vonias ako fialka.“

Terezka sa spokojne usmiala.

„Pripravíme večeru. Pomôžeš mi? Môžeš ošúpať cibuľu a cesnak.“

„Jasné, mami.“

Kým Terezka trošku nešikovne šúpala cesnak a cibuľu, krájala som mäso na tenké rezance. *Urobím kuracie soté s arašidmi. A k tomu ryžu.* Hodila som pohľad na kuchynské hodiny. *Pol šiestej. Každú chvíľu je tu.* Ani som to nestihla domyslieť a vo vchodových dverách zaštrngotal kľúč. *No zbohom, to sa zase napočúvam.*

„Večera je hotová?“ ozvalo sa z predsiene. „Som hladný ako vlk.“

„Nie je hotová. Potrebujem ešte dvadsať minút,“ odpovedala som nervózne.

„Ty si to zase nestihla?!“ povedal Roman vyčítavo, vchádzajúc do kuchyne.

„Nestihla. Bola som po Terezku a na nákupe... jednoducho, nestihla som.“ *A teraz sa to začne.*

„Igorova žena to stíha! V pohode! Keď to nevieš stihnúť, tak navar deň dopredu,“ spustil Roman. „Už som ti ixkrát hovoril, že keď prídem domov, potrebujem sa najesť. Celý deň behám po stavbe. Nesedím

v kancelárii tak ako ty. Potrebujem teplé jedlo... Pivo si mi kúpila?“

„Hej.“

„A citróny?“

Zdúpnela som. *Bože, celkom som zabudla. No to bude cirkus.*

Roman ani nečakal na odpoveď. Stačil mu výzor mojej tváre. „No jasné, ani citróny nie si schopná kúpiť. Čo mám teraz piť? Vieš, že potrebujem citrónovú vodu. Vôbec na mňa nemyslíš! Načo som si ťa bral? Stále zabúdaš na tie posraté citróny. Si úplne nemožná!“

„Roman, nehnevaj sa... Mala som ťažký deň... zajtra ich určite kúpim.“

„Len aby!“ vykrikol Roman a nahnevane mi vyčítal ďalej. „Ty že si mala ťažký deň? Celý čas sedíš v kancelárii. Ja mám na starosti piatich majstrov a tridsať robotníkov. Mám zodpovednosť. Ty len odkvákaš prednášku, ale ja? A vôbec. Si neschopná! Idem spať! Zobuď ma, keď dovaríš!“

Vbehol do spálne a zabuchol za sebou dvere. Oprela som sa o linku. *Tak toto si naozaj nezaslúžim. Robím, čo môžem. Z očí mi začali tiecť slzy bezmocnosti. Takto sa správa už rok a pol, odkedy som nastúpila. Stále mi niečo vyčíta.*

„Mamka, ocko sa na nás hnevá?“ potiahla ma odrazu Terezka za nohavice. *Videla celý ten cirkus. A nie raz. Je mi to tak ľúto.*

„Nie, Terezka. Je len unavený z práce. A chcel by citróny,“ šepala som. „Zabudla som ich kúpiť. To je všetko.“

„Ale on sa hnevá.“

„Nehnevá sa. Keď sa vyspí, bude všetko dobré. A zabudne aj na citróny,“ presviedčala som ju. „Poďme do tvojej izbičky. Kým sa uvarí večera, zahráme si pexeso.“

Terezka sa dala ľahko nahovoriť na pexeso a už ma aj ťahala do svojej izby. *Je s nami šťastná?* Rýchlo som odohnala vtieravú myšlienku. *Je s nami šťastná. Veď ju ľúbime. Len keby Roman tolko nevyrýval.* Sadli sme si na koberec a zahrali si pexeso a človeče. Keď sme končili, z kuchyne ku mne zaviala vôňa mäsa.

„Terezka, musím ísť,“ vyskočila som. Do kuchyne som vbehla na poslednú chvíľu. Mäso bolo tak akurát. Terezka pribehla za mnou.

„Môžem ísť zobudiť ocka?“ spýtala sa nasmelo.

„Choď, moja,“ prikývla som.

Terezka jemne otvorila dvere spálne a začala budiť Romana. Ja som za ten čas porciovala na taniere mäso a ryžu.

Práve keď som stála s naberačkou nad hrncom, ma Roman zozadu objal. „Tak sa ti to predsa podarilo dokončiť.“

Bola som ešte urazená a neodpovedala som. Len som striasla jeho ruky zo svojho pásu.

„No, veď sa neurážaj. Hovorím, čo si myslím,“ pokračoval Roman. „Niekedy ma štveš.“

„Aj ty mňa,“ odsekla som a položila som tanieru na stôl. „V kuse ma len sekíruješ. Citróny, pivo, večera. S Terezkou sa nikdy nepohráš. Moja práca ťa nezaujíma.“

„Mám inú prácu ako ty. Pochop! Som jeden z tých zodpovedných pri výstavbe obchodného domu,“ zvýšil Roman hlas. „Mám veľkú zodpovednosť. Je pod mnou tridsaťpäť ľudí. Zodpovedám za každú tehlu, za každého robotníka. Chápeš?“

„Dobre, Roman. Nechajme to. Nadnes toho bolo viac ako dost. Poďme jesť.“

Roman to naozaj nechal. Všetci traja sme sa v pohode navečerali, čo som ani nečakala. Potom som osprchovala Terezku, absolvovali sme všetky večerné rituály a uložila som ju do postele. Roman sa na ničom z toho nezúčastňoval. Dával prednosť večerným správam. Keď som za sebou opatrne zavrela dvere Terezkinej izby, zamierila som do kúpeľne. *Zaslúžim si poriadnu sprchu. Na prípravu z organiky kašlem. Nejakto dopadne. Mala by som zavolať otcovi. Postavila som sa pred obrovské zrkadlo a začala som sa obzerať. Prsia už čosi zažili, ale pás mám štíhly. Ani zadok nie je zlý. Stehná sú široké, ale na tridsaťjeden rokov ujdú. Začala som si skúmať tvár. Sivé oči... fádne, nos... No čo, nemôže každý vyzeráť ako Madona.* S povzdychom som vliezla do vane a osprchovala sa. Keď som sa preobliekla do

nočnej košele, vkĺzla som do obývačky. Pritúlila som sa k Romanovi. Zaspal pri pive pred telkou.

„Roman...“ zašepkala som mu do ucha.

„Čo? Čo sa deje? Niečo nie je v poriadku?“ strhol sa. Keď videl, že som to len ja, zašomral: „Zaspal som. Idem si ľahnúť.“

„Roman, budme trochu spolu.“

„Dnes nie. Som uťahaný ako kôň,“ odmietol a presunul sa do spálne.

Po týchto slovách mi bolo jasné, že zo spoločného večera nebude nič. Aj ja som prešla do spálne. Roman už spal na neodostlanej posteli. Prikryla som ho dekou a ľahla som si na svoju stranu. Zamyslene som si položila hlavu na ruku. *Takýto je, odkedy robím. Výčítky, sekírovanie. Pivo, citróny, večera. Terezke sa vôbec nevenuje. O sebe ani nehovorím. Doriti, je toto život? Myšlienky mi skočili o pár rokov dozadu. Bol taký šarmantný. Teraz je už len protivný a agresívny. Mám chuť niečo si naliať.* Postavila som sa a po špičkách som prešla do obývačky. Z barovej skrinky som vytiahla značkový koňak. Hodila som do seba pohárik. Po tele sa mi rozlialo príjemné teplo. *Presne toto som potrebovala.* Ten druhý som už nevypila tak rýchlo. Vychutnávala som si ho. Keď som dopila, vrátila som sa do postele. Pred očami mi začalo kmitať. Zaspala som.

Kapitola 2

Týždne v zimnom semestri mi plynuli veľmi rýchlo. Keď som v škole neprednášala alebo nemala cvičenia, pracovala som so Sysou, s Jankou, s Paľom a s Marekom na projekte. Profesor mi k mojim prednáškam a cvičeniam prihodil ešte aj cvičenia s dialkarmi. S nimi bola pohoda. Denní ma ešte sem-tam potrápili. Poobedia som trávila s Terezkou. Niekedy sa k nám pridala moja kamarátka Ria, inokedy sme hneď po škôlke skočili my k nej. S Romanom sme sa čoraz viac odcudzovali. Bol voči mne čím ďalej, tým viac agresívnejší. Vyčítal mi drobnosti. Kričal na mňa. Všetko mu na mne prekážalo. Chcela som sa s ním o tom rozprávať, no on ma len arogantne odbil. Že si vymýšľam a že je všetko v poriadku. Snažila som sa pozrieť sa na to z jeho pohľadu a nahovárať si, že je naozaj všetko v poriadku. Ale stále som cítila pod nohami tú čiernu priepasť, ktorá nás rozdeľovala. Veľmi som ju chcela prekenuť. Nedarilo sa mi to. Bola som z toho zúfalá. A nejako som si zvykla na to, že po večeroch,

keď Roman zaspal, som sa vykradla do obývačky. Pohrabala som sa v barovej skrinke a dala som si dva poháriky hocičoho, čo som tam našla. Niekedy aj tri. Sedela som v tme a pochlipkávala. Problémy s Romanom sa mi zdali znesiteľnejšie.

„Terezka, vstávaj. Ideme do škôlky. Hračky aj kamaráti ťa čakajú,“ skláňala som sa nad posteľou a jemne som hladila Terezku po tvári.

Pri zmienke o hračkách a kamarátoch sa prebrala. Posadila sa na posteli, rúčkami si pretierala očka.

„Mamka, vieš čo?“ vyhrkla zrazu.

„Veru neviem,“ pokrútila som hlavou a natáhovala jej tielko.

„Dnes budeme nacvičovať vianočný program. Malo to byť tajomstvo, ale ja som už nevydržala.“

„Sľubujem, že to nikomu nepoviem. Aký je to program?“

„Tanec snehových vločiek.“

„Ty budeš vločka?“

„Áno.“

„Budeš tá najkrajšia vločka na svete. Chytró si obleč nohavičky. Idem ti do kuchyne prichystať raňajky,“ pobožkala som Terezku na čielko.

Roman odišiel už o šiestej. Kuchyňu sme mali len pre seba. Terezka sa šikovne umyla a naraňajkovala. Teplo sme sa obliekli a vykročili do chladného novembrového rána. Mláky už boli zamrznuté, stromy a tráva poprášené bielou inovaťou.

Pred triedou som Terezku objala. „Dnes ideme za dedkom.“

„Už sa naňho veľmi teším. Aj na Moniku.“

„Buď dobré dievčatko. Budem sa ponáhľať.“

V práci som bola načas. Bol piatok a ja som vtedy nemala ani prednášky, ani cvičenia. Išla som rovno do laboratória. V tieto dni som väčšinou pracovala s Marekom.

„Už ťa čakám,“ privítal ma Marek.

„Pustíme sa do toho?“ spýtala som sa.

„Jasné. Som celý nedočkavý, či to vyjde.“

Nenápadne som prevrátila oči a obliekla som si biely plášť. *Ten Marek je normálny maniak do tých svojich fullerénov.*

Marek pokračoval. „Na nete som čítal, že ako prví došli s tou molekulou astrochemici. Objavili vo vesmíre nové uhlíkové zlúčeniny aj čistý uhlík a uhlíkové atómy. Pri výskume v laboratóriách...“

Keď Marek videl, že sa len zhovievavo usmievam a chápavo prikyvujem, urazene povedal: „Ty sa smeješ. Vieš, aký je to prínos pre vedu? Fullerény majú využitie...“

„Viem, viem,“ skočila som mu do reči, „v oblasti optiky, supravodičov, mikroelektroniky a blá-blá-blá.“

„A ty sa smeješ.“

„Marečku,“ podišla som k nemu a položila som mu ruku na plece. „Len sa usmievam tvojmu nadšeniu a držím ti palce.“

„Veď dobre,“ zamrmal.

„Takže dnes budeme extrahovať tie tvoje fullerény z pyrolytických sadzí.“

„Hej,“ prikývol Marek. „Vzorok som už pripravil. Môžeš prichystať roztoky. Som zvedavý, čo to urobí.“

Pustila som sa do prípravy roztokov. O pár hodín sme mali prvé výsledky.

„Perfektné,“ skríkol Marek, vyskočil a nečakane ma z celej sily objal. „Vyšlo to!“

V jeho medvedom objatí mi bolo nepríjemne. Do nosa mi udieral štipľavý zápach potu. Vykĺzla som mu z náručia a postavila sa do bezpečnej vzdialenosti.

„Neteš sa,“ snažila som sa rozprávať, „máme na tom ešte kopu roboty...“

„Hej,“ prisvedčil Marek a znovu sa ku mne blížil.

Z nepríjemnej situácie ma vyslobodilo klopanie na dvere. Kým som stihla povedať „ďalej“, dvere sa otvorili a dnu vošli Janka, Paľo a Sysa.

„Podarilo sa nám extrahovať fullerén,“ hrdo im oznámil Marek.

„Blahoželáme,“ zvolali zborovo a nahrnuli sa dnu.

„Mám taký nápad,“ začal Paľo. „Šéf tu dnes nie je. Čo keby sme sa nenápadne vytratilí a išli tie naše fullerény osláviť. Veď sú už dve. A všetci sme poctivo makali.“

„Ja idem,“ prikývla Janka a za ňou aj Sysa.

„Ja nemôžem,“ povedala som rozhodne. „Musím ísť po Terezku. Okrem toho dnes cestujeme za otcom.“